

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:
Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Ara 1 lej

V. évfolyam 135 sz.
1936 május 21.

CSÜTÖRTÖK

Általános felkelésre készülnek a palesztinai arabok

Újból kihirdették az ostromállapotot Jeruzsálemben, ahol egy skót ezred tartja tenn a rendet. Gyilkosságok, zendülések és bombamerényletek az egész országban

Jeruzsálem, május 18.

A palesztinából érkezett jelentések arról számolnak be, hogy a helyzet sokkal súlyosabb, mint ezelőtt egy héttel, amikor a zavargások a legnagyobb hévvel pusztítottak.

Ezelőtt egy héttel az angol katonai csapatok erős kézzel fojtották el az arabok lázadását, azonban azóta az arabok titokban megszervezték soraikat a helyzet ma az, hogy a rendes sorkatonasággal szemben jól felfegyverzett arab csapatok állanak, amelyek veszélybe sodorhatják a palesztinai zsidókat.

Az arabok a palesztinai zavargások előtt ugyanis azt követelték az angol kormánytól, hogy csökkentsék a zsidó bevándorlások számát. Az angol kormány nem volt hajlandó a követelésnek eleget tenni, mire

az arabok először sztrájkot hirdettek, majd amikor látták, hogy ez sem használ, akkor a fosztogatáshoz, gyújtogatáshoz és más rendzavarásokhoz folyamodtak.

Majdnem egy héten keresztül tartott ez az állapot, aminek vége az lett, hogy az arabok izgalma elcsitult. Azt hitték akkor, hogy ez végleges lett, azonban tegnap még nagyobb erővel ismét fellángolt a belső forradalom, amely polgárháborúval fenyeget.

Jelentettük már, hogy legutóbb az arabok egy moziban meggyilkoltak egy zsidót, míg a mozi előtt három zsidó vesztette életét. Ez Jeruzsálemben volt. A palesztinai fő város utcáin zavargások kezdődtek, lövöldözések riasztották fel az alvókat, a rendőrség tehetetlennek bizonyult, mire az angol főbiztos egész Jeruzsálem területére kihirdette az ostromállapotot és a katonaságot

bizta meg a rend fentartásával.

Ekkor az arabok mintegy adott jelre a vidéki városokban, különösen Jaffában és Haifában kezdték meg lázításukat. Előbb miként ezelőtt egy héttel általános sztrájkot akartak proklamálni, azonban a katonaság itt is idejekorán közbelépett.

Az utcai harcok azonban most sem maradtak el. Jaffában ismét gyilkosságok történtek. A véres uccai harcokban három zsidó vesztette életét, míg kettő megsebesült. Az üzleteket mind bezárták, mert a zsidó lakosság fél attól, hogy az arabok kifosztják az üzleteket.

Az angol főbiztos kérésére egy skót ezred érkezett Palesztinába, amelynek az a rendeltetése, hogy minden módon fojtja el az arabok újabb lázadását.

Badoglio kiutasította az angol újságírókat Abesszíniából

Mussolini veje és fiai megérkeztek Rómába

Róma, május 18.

A közmunkák minisztériuma 100 millió lírát bocsátott az olasz kormány rendelkezésére, hogy Abesszíniában megkezdjék a munkálatokat. A 100 millió lírát elsősorban Addis Abeba modernizálásra fordítják. — Ezenkívül rengeteg földmives, munkás, mérnök és orvos jelentkezett az Abesszíniába való utazásra.

Mint Addis Abebából jelentik, Badoglio alkirály rendeletére kiutasították Abesszínia területéről a Times a Havas, a Hearst lapok

munkatársait, valamint egy görög újságíró, továbbá az abesszíniai francia lap szerkesztőségének egész gárdáját.

Róma, május 18.

Mussolini két fia és veje Ciano gróf tegnap repülőgépen megérkeztek Keletafrikából a római repülőtérre. Mussolini olasz miniszterelnök fiait és vejét a repülőtéren várta. A repülőtéren a hirre, hogy a Duce két fia érkezik, hatalmas tömeg gyűlt, amely lelkesen éltette a miniszterelnököt fiait és vejét.

tották a hatalmat, kihirdették az egész ország területére a katonai parancsuralmat és az ostromállapotot.

A jelentések arról számolnak be, hogy a puccsnak több halálos áldozata van, azonban részletes eredmények még nem érkeztek.

Herriot lesz a francia külügyminiszter

Páris, május 18.

Párisban tegnap délelőtt híre terjedt, hogy Leon Blum, leendő francia miniszterelnök felajánlotta Herriotnak a külügyi tárcát. Leon Blum szombaton este tárgyalásokat folytatott Herriottal, azonban amikor eltávozott, nem nyilatkozott az újságíróknak.

Az újságírók erre vasárnap felkeresték Herriotot és kérdéseket tettek fel. Herriot kijelentette, hogy bár közvetlenül nem tárgyalt a külügyi tárca átvételéről, azonban megfelel a valóságnak az, hogy a jövőben francia kormányban őt kombinálják a külügyminisztérium élére.

Időjárás

Keletről nyugat felé haladó javuló, a felhőzet csökkenése, több napsütés. Mármegett délkeleti szél. A nappali felmelegedés fokozódik, az éjjeli lehűlés kissé erősebb lesz.

Katonai puccs Bolíviában

Az elnök lemondása után véres forradalom tört ki

La Paz, május 18.

Tegnap Bolíviában véres államcsíny hajtottak végre. A délamerikai államban megtörtént eseményekről a következő szűkszavú jelentés érkezett:

Vasárnap reggel Bolívia köztársasági elnöke bejelentette lemondását. Természetesen a lemondás után a kormány átszervezése

is szükségessé vált. A kormány úgy szándékozott az ügyeket vezetni, hogy az új köztársasági elnök megválasztásáig egy háromtagú direktórium vezeti tovább az ügyeket. Azonban erre nem került sor, mert a kormány átalakítása után a bolíviai katonatisztek puccsot hajtottak végre. A legénység segítségével a tisztek magukhoz kaparin-

Az autó tombola 1. száma

Milyen eredménnyel zárult a negyedik konverziós határnap?

Oradea, május 18.

Még hiányzanak a statisztikai adatok arra, hogy a május 15-én esedékes negyedik konverziós részletet mily arányban fizették be a konverziós adósok, de általában megállapíthatjuk, hogy aránylag sokan nem tettek eleget köteleességüknek. Sokan vannak ezek között, akik már az elmúlt részletet sem fizették be és ezáltal esetleg elvesztik a konverzióra való jogukat. Az egyes eseteket vizsgálva, feltétlenül megállapítható, hogy a mezőgazdák jó része a rossz termés, a gyümölcs és főzelékhozam teljes kiesése miatt oly sanyaru helyzetben van, hogy ha akar, sem tud eleget tenni legegyszerűbb pénzügyi kötelezettségeinek sem.

De van még egy másik hiba. A törvény-

hozók jónak látták a negyedik konverziós részlet kifizetését május 15-ben meghatározni. Nem vették figyelembe azt, hogy a mezőgazda számára most van a legserényebb munkaideje és nem veszi magának azt az időt, hogy bejőjön a városba a konverziós részlet megfizetésére.

A mezőgazdák rossz anyagi helyzetét bizonyítja különben az április 8-iki konverziós esedékesség lefolyása is. Ekkor járt le ugyanis az a határidő, amelyen belül a gazdák tartozásuk 30 százalékának lefizetésével teljesen mentesülhetnek tartozásuk alól. Aránylag sokan fizették le már az első évben a 15 százalékot, de már nem voltak képesek a második évben újabb 15 százalékot fizetni, amiért is adósságaiknak a törvény már csak 50 százalékot enged el.

Leszakadt a hid egy tehervonat alatt

Egy fékező meghalt, a többi vasúti súlyosan megsebesült

Belgrád, május 18.

Borzalmas vasúti szerencsétlenség történt Sarajevo és Brod között. A két állomás között van egy hatalmas vashíd, amely harminc méter mély szakadékon vezet keresztül.

Tegnap, amint egy tehervonat ment rajta keresztül, a hatalmas vashíd leszakadt és az egész szerelvény a mélységbe zuhant. A kocsik összetörték és a vonat

személyzetének valamennyi tagja súlyosan megsebesült. Érdekes körülményként életét csakis egyetlen fékező veszítette, aki a legutolsó kocsin teljesített szolgálatot. A többi kevésbé súlyos sérüléssel, de élve uszta meg a borzalmas szerencsétlenséget.

A vizsgálat természetesen úgy a vasut, mint a rendőri hatóságok részéről a legerősebben megindult, mert az a gyanu merült fel, hogy a vasúti katasztrófát merénylet idézte elő.

Kigyót és verset küldött különvált feleségének az elkeseredett férj

Zombor, május 18.

Stolján Tódor szárcsai földművest néhány hónappal ezelőtt elhagyta a felesége, született Mihók Auróra és hazament a szüleihez Écskára. A férj többször kérte az asszonyt, hogy térjen hozzá vissza, amikor azonban látta, hogy a menyecskében nincs erre hajlandóság, abbahagyta a szóbeli ostromlást, ellenben kisebb ajándékokkal halmozta el, mert azt gondolta, hogy így meglágyítja a szívét. Legutóbb az asszony apjának a címére postacsomagot küldött, az öreg Mihók azonban nem merte a csomagot felbontani mert amint a kezébe vette, úgy

érezte, hogy az mozog. Értesítették a csendőrséget, amely felbontotta a küldeményt és abban egy hatalmasan kifejllett, de alapjában ártatlan vízisiklót talált. A kigyó mellett az elkeseredett férjnek egy verse is volt amelyben a feleségét ezzel a kigyóval hasonlítja össze. A csendőrség hamarosan kinyomozta, hogy a feladó Stolján Tódor volt, aki kihallgatása alkalmával nem is tagadta, hogy ő adta fel a csomagot, de senki nem akart tenni nem akart, mert tudta azt, hogy a vízisikló ártatlan, sőt hasznos állat. Az eljárást mégis megindították ellene.

Az osztrák kormányválság

SCHUSCHNIGG,

STARHEMBERG,

Aki diktátori hatalmat ragadott magához. Aldt Schuschnigg kibuktatott a kormányból.

Előfizetői és összevont

Igazoló szelvény.

Aki 30 szelvényt összegyűjt, az részt vehet az új autó tombolán

Május - június

Gárdákat létesítenek a szociáldemokraták is

Bucuresti, május 18.

A szociáldemokrata párt fővárosi központi vezetősége tegnap ülést tartott, amely nagyon érdekes határozattal végződött. A szociáldemokrata párt ugyanis elhatározta, hogy ugynevezett önvédelmi gárdákat állít fel.

A szociáldemokraták hangsúlyozzák, hogy ezzel az intézkedéssel csak a kormány rendfenntartó tevékenységét akarják megkönnyíteni.

Figyelje Filderman cipőlerakat kirakatait!

Oradea. Sfr. Nicolae Iorga 7.

Agyonsújtott a villám egy gazdát Pitestiben

Pitesti, május 18.

Különös körülmények között lelte halálát egy falusi gazdálkodó Pitesti főterén. Stănică Neagoe slăvestii gazdálkodónak Pitestiben volt dolga, hogy eladjon néhány kecskét. Jó vásár után egy kocsmába fele vette útját, amikor hirtelen vihar keletkezett, hatalmas égháborúval. A gazdálkodó be akart lépni egy kapun, amikor megcsúszott és belekapaszkodott egy drótra, amely egy fához volt kötve. Abban a pillanatban a fába belecsapott a villám és agyon sújtotta a gazdálkodót is.

A halálos szerencsétlenség Pitestiben nagy izgalmat keltett.

Darabokra tépett a gép egy 13 éves tanoncol

Calarasi, majus 18.

Néhány napja Gh. Voima mechanikus hoz tanoncnak szegődött Gheorghe I. Paraschid 13 éves fiú. Tegnap a gyermek egyedül maradván, takarítás céljából a műhelyben játszózni kezdett a gépekkel és megindított egy gépet, ahogy azt a segédek látták. El akarta aztán zárni a gépet, de az nem sikerült, ellenben a gép kerekai elkapták és leszakították tőle mindkét kezét, majd három méterre a falhoz lapították.

Gazdája és a segédek mire beértek a műhelybe, csak a gyermek rettenetesen eltorzult hulláját találták meg.

Az ügyben vizsgálat indult.

Házassággal végződött

25-ik évemet töltöttem be az idén s máig el voltam keseredve, hogy férjhez mennem nem sikerül. Bevallom őszintén, hogy aggályaim indokoltak voltak, mert arcomon évek óta apró kis pattanások és pulykatozás szerű szeplők voltak, ilyen arccal természetesen nem is mertem a férjhezmenésre gondolni.

Most ezután mondok köszönetet a Floreal krémek gyártójának, hogy sikerült szeplős pattanásos, májfoltos arcomat a Floreal 2 számú krémmel megtisztítani, oly tökéletesen hogy a férfiak is felfigyeltek rám. S mint boldog menyasszony ígéretet teszek, hogy a jövőben csak Florealt veszek.

S. M. Oradea.

U. i. Floreal krémek főlerakata: Pap Drugeria, Oradea, Bulv. Reg. Ferd. 9. Floreal krémek ára tételesenként 40 lei. Naponta postai szétküldés.

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1936 május

2. oldal.

Fellázadtak a német rohamosztagosok

Katonaság verte le a zendülőket. Ezerszámba küldik konceptrációs táborba a rohamosztagosokat

London, május 18.

A Daily Herald tegnapi számában berlini tudósítója jelentése alapján feltűnést-keltő híradást közöl. Eszerint az S. S. alakulatok, rohamosztagosok, melyeknek elégedetlensége már hetek, sőt hónapok óta igen sok gondot okozott a birodalmi kormánynak, esütörtökön "nyílt akcióban" tört ki. Berlinben és több más városokban az S. S. ala-

kulatok legénysége fellázadt, mire a hatóságok a hadsereg segítségét vették igénybe. Számos S. S. vezetőt letartóztattak és az S. S. legényeket ezerszámba küldték gyűjtőtáborokba. Himmler, az S. S. birodalmi vezetője állandó felügyelet alatt áll. A hirt Berlinben a legerélyesebben megcáfolták, azonban a Daily Herald híradását több francia lap is közölte.

Ki gazdaságosan gondolkozik, az tudja, hogy Kovács Antal szabóságában

kell készíttesse. Szolid kiszolgálás. Elsőrangú munka. Str. Alexandri 9.

Gazdag porcellántöldre bukkantak Vadul bihormegyei taluban

Rövidesen hatalmas üzemet létesítenek a porcellántöld kitermelésére

Oradea, május 18.

A bihormegyei Vadul Carol al II községben az utóbbi időben ásátásokat végeztek, a melyek nem várt eredménnyel jártak. — Ugyanis mészkőbányát kerestek, azonban legnagyobb meglepetésre az ásások alkalmából kaolinnal bukkantak, amelyből porcellánt gyártanak. Kaolint eddig igen drága

pénzen Magyarországból importáltak. Egy vagon kaolin ára 30.000 lej volt. Most következik az idő, hogy a közeli Vadul község az egész országot elsőrangú kaolinnal fogja ellátni.

A nagymennyiségű kaolin feltárására máris részvénytársaság alakult. Nemsokára hatalmas üzemet létesítenek ezen a helyen.

10 millió rubel költséggel

Várostart épít a szovjet az északi sarkvidéken

Moszkva, május 18.

A szovjet kormány elhatározta, hogy az Északi sarkvidéken egy modern várost épít. Az építések és mérnökök már megbízást kaptak arra, hogy a terveket elkészítsék. A szovjet kormány erre a modell "vörös" városra nem kevesebbet, mint 10 millió aranyrubelt költ, amely összeget a közművek létesítésére fordítanak. A közmű-

vek közül kiemeli a tudósítás azt, hogy a modern szovjet városnak lesz egy középiskolája, egy szállodája, egy poliklinikája, egy színháza repülőtere és minden olyan üzeme meglesz, amelyet egy modern város nem nélkülözhet, tehát villamosüzem, vízüzem, csatornázási üzem. Az új vörös város neve "Igarka" lesz.

Ha a pénzügyi tisztviselő sikkaszt, a pénzügyigazgató is felelős

A legfelsőbb számvevőszék elvi jelentőségű döntése

Bucuresti, május 18.

A legfelső számvevőszék, amely a semmítőszék mellett működik, elvi jelentőségű határozatot hozott Wanderlik Mária, volt lugoji adóhivatalnoknő bűnügyével kapcsolatos anyagi felelősségről. Az említett tisztviselőnő ugyanis a hivatalos iratok és az ítélet szerint 302.000 lej sikkasztott és mivel az állam a tisztviselőnőn nem tudta ezt a nagy összeget behajtani, a felsőbb hatóságok az adóhivatal főnökét tették felelőssé, mert állítólag elhanyagolta az ellenőrzést. A pénzügyminisztérium és a büntető hatóságok ezenkívül még három kisebb tisztviselőt is felelősségre vonnak. A kisfizetésű alkalmazottakon sem tudja azonban a kincstár a 302.000 lej hiányt behajtani és ezért a pénzügyminisztérium kimondta az anyagi felelősséget a pénzügyigazgatóra és két adóellenőrré, akiket az egész hiány megfizetésére kötelezett. A 3 magasrangú

adótisztviselő a minisztérium határozata ellen a számvevőszékhez nyújtott be felelőbejelentést. A számvevőszék megsemmisítette a kisebb tisztviselők anyagi felelősségére vonatkozó miniszteri döntést, de helybenhagyta a pénzügyigazgató és a két pénzügyi ellenőr anyagi felelősségére vonatkozó miniszteri határozatot.

A Magyar Párt gyűlése

Oradea, május 18.

Vasárnap délelőtt a Magyar Párt népes gyűlést tartott a Duca-utcai Magyar Házban. A gyűlésen felszólaltak dr. Soós István, aki a közlegő közszégi választásokról beszélt, továbbá Hegedűs Nándor, Mónus Sándor ipartestületi elnök és a Magyar Párt több vezető embere.

Kivágta az idegen ló nyelvét, mert megejtte a szénát

Szabadka, május 18.

Locsárszki Cveta földműves csirkéket szállított kocsián Petrovgrádba és amikor a jóságok átadása után hazafelé tartott, megállott egy vendéglő előtt és a jó vásárlómére megivott néhány pohár bort. Ami kor indulni akart hazafelé, észrevette, hogy a saroglyában és a kocsiderékban elhelyezett friss here elfogyott, de észrevette azt is, hogy a herét Pán Dolfi cigány lóva ette meg, mert a ravasz cigány úgy állította saját kocsiját az övé mögé, hogy a ló nemcsak a saroglyából, hanem a kocsiderékből is kielehte a takarmányt. Locsárszki hirtelen dühében előrántotta bicskáját és kivágta a ló nyelvét. Pán Dolfi lármát csapott, úgy hogy a rendőrség is beleavatkozott és Locsárszkit száz dinár pénzbírsággal sújtotta, azonkívül meg kell téríteni a cigány kárát, mert a ló is elpusztult.

Lábizzadás biztos szere a Csanda-féle PODEOL

Lábvíz után a lábat bepodeolozva azonnal megszűnik a legerősebb lábizzadás, égő érzés, puffadás. A kisebb lábat meggyógyítja, a bőrt puhán tartja, a járását végtelen könnyíti, szagtalanítja. Kapható gyógyszerárban és drogériában. Készíti Csanda gyógyszerár, Oradea

Rádió műsor

KEDD:

Bucuresti: 6.30 Torna. Hírek Könnyűzene. 13 Lemezek. 14.15 Hírek. Lemezek. 14.30 Marcu zenekar. 20 Anda Mária énekel. 20.50 Zongoraszámok. 21.35 Rádiózenekar. 22.30 Hírek. 22.45 A zene folytatása. 23.55 Hírek.

Budapest: 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 11. Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 13.05 Az 1. honvédegyaloezred zenekara. 14.30 Hanglemezek. 17.10 Aaszonyok tanácsadója. 18.30 Cigányzene. 19 Mikrofongéta az Országházban. 20 Operettelőadás a Stúdióban: Cigányszeretem. 22.45 A Rádió szalon zenekara. 24.15 Kális Jenő zongorázik. —

SZERDA

Bucuresti: 6.30 Hírek. Torna. Lemezek. 13 Lemezek. 13.25 Sport. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek. Lemezek. 21.30 Beethoven: Kreutzer-szonáta. 22.05 Kozen Margit énekel. 22.45 Kis rádiózenekar. 23.55 Hírek. 24 Zene a tisztikaszinóból.

Budapest: 7.45 Torna. Utána hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelző szolgálat. 13 Déli harangszó Időjárásjelentés. 13.05 A rádió szalonzenekara. 14.30 Cigányzene. 18 A Vasutas Ének és Zenetársaság férfikara. 19.15 Hegedű-zongora. — 20.20 Hanglemezek. 21.10 A berlini filharmonikusok hangversenye. 23.10 Időjárásjelentés. Majd: a 24 tagú kis cigánygyerek zenekar. Utána: Cigányzene. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek.

3 o'dal. "ERDELYI MAGYARSÁG" 1936 május 20.

VÉRÉS RÓZSÁK

— Detektívregény —

28

Kutatása alatt magára vonta fanatikus clemek gyűlöletét. Lehetséges, hogy egy ilyen titkos szekta tagjai állottak bosszút a nagytudású felfedezőn. Beszélgetünk Brécourt urral, az ismert kiadóval, ki az utolsó éjszakát a meggyilkolt tudós társaságában töltötte és neki is ugyanez a véleménye.

A "Vörös Zászló" című szélsőséges újság politikai propagandára használta fel a gyilkosságot.

... Ismerjük a kutatók és misszionáriusok munkáját a távolkeleten! Könyörtelenül és kiméretlenül hajtják végre programjukat és embertelenül bánnak a védtelen fekete lakossággal. Az egyik ilyen kolonizátort utólrerte a civilizálatlan emberek bosszúja. Nincs mit panaszkodni. A bosszu csak késett, de nem maradt el. Két bennszülött megbosszulta ezrek és ezrek szenvedését.

A kommunista lap hangja nagy visszatekintést keltett.

Jean Chalonnat a Ribera-utca és a Mozart avenue sarkán olvasta az Intransigant-ot. Elmélyedt a tudósításban. Fanny hangjára riadt fel.

— Jean ur, közölnöm kell önnek valamit... Maradjon nyugodt, ne lepődjön meg és ne is nézzen rám — mondotta halkan a gépiró kisasszony. — Ugy teszek, mintha véletlenül találkoztunk volna. Két detektív kíséri minden lépését! Ne forduljon meg, vigyázzon! Az egyik magas, barna fiatalember, világos ruhában, szalmakalap van a fején, a másik nagy darab kövér borotvált ember, úgy néz ki, mint egy vidéki káplán. Már el is megyek, nehogy feltűnjön a beszélgetésünk! A viszontlátásra!

— Nagyon köszönöm kedves Fanny a figyelmeztetést. Majd csak megújíjak ez a diszkisérte!

A gépirókisasszony biccentett és eltűnt a földalatti vasut kapujában.

Othton ugyancsak meglepődnek majd, hogy ilyen szokatlan időben érkezik haza. Talán még nem is olvasták a lapokat. Alaposan megijesztené őket a bűntény felfedezése. Milyen veszedelmes helyen dolgozott a lányuk! Pláne a mama! Két napja nem is érzi jól magát még csak ez hiányzott, éppen efféle izgalmakra van szüksége!

A finom megjelenésű szőke lány gyorsan szedte a lábát a földalatti vasut telerényes folyosóin.

Jean Chalonnat a csendes Ribera-utca felé tartott. Meglassította lépteit, aztán hirtelen visszafordult. Megpillantotta maga mögött a két detektívet, a világos ruhás fiatal urat a szalmakalapban és a kövér kerek-képit. Tíz-tíz méternyire követték egymást és nagyon megijátszották a gyanútlan járókelőt.

Az ifjú Chalonnat pedig odalépett az elsőhöz, megragadta a gallérját és úgy megrázta, mint a foxi az elfogott patkányt. A detektív tehetetlenül vergődött. Társa már is a segítségére sietett, de a nagyerejű fiatalember egyetlen mozdulattal a falhoz vágta.

— Ha az urakat még egyszer meglátom magam mögött, akkor a kórházban fogunk találkozni! Ne fárasszák magukat, nem vagyok kíváncsi a főkapitányság igazolványára! Engem csöppet sem érdekel.

S mint aki jól végezte dolgát, nyugodtan távozott.

A két detektív, ámulva nézett utána. A megfigyelés alapelve, hogy ha a gyanúsított észrevette követőit, nem szabad erőszakoskodni. Összenéztek és óvatosan elindultak egymás mellett.

(Folyt. köv.)

Jugoszlávia és Csehszlovákia egy-egy zászlóaljat küld a június 8-i ünnepségekre

Bucuresti, május 18.

Sergiu Dumitru belügyi vezérnök elnökletével ma ülést tartott az a bizottság, amely a június 8-iki ünnepségek előkészítésével foglalkozik. A restauráció ünnepére június első napjaiban megérkezik a szokások küldöttsége és az idén első ízben képviselteti hadseregét egy-egy csapatosttal a kisan

tant másik két állama is. Jugoszlávia és Csehszlovákia egy-egy zászlóalj katonaságot küld az ünnepélyre, amely a három állam együttes katonai demonstrációja lesz ilyenképpen. Június 8-án a cotroceni síkon nagy katonai ünnepély lesz, melyen a kormány valamennyi tagja és valószínűleg maga az uralkodó is részt vesz.

A főtárgyaláson derült ki a kettős rablógyilkossággal vádolt kereskedő ártatlansága

Amikor a gyilkos, mint terhelő tanu jelentkezik a bíróság előtt

Szabadka, május 18.

A jugoszláviai Gádor községben még 1934 december 28-án baltacsapásokkal meggyilkolták a 70 esztendőes Petz János gazdálkodót és feleségét, azután pedig az egész lakást feldúlták. Néhány nap múlva névtelen levél alapján letartóztatták a házaspár egyetlen fiát, a harminc éves Petz Márton gabonakereskedőt, aki ellen súlyos gyanúok merültek fel, hogy meggyilkolta öreg szüleit.

Petz Márton kétségbeesetten tiltakozott a vád ellen. Elmondotta, hogy a gyilkosság napján elment szüleihez, azonban a kaput zárva találta. Miután többszöri zörgésre sem jelentkezett senki, átmászott a kapun és bement a lakásba. Az előszobában baltacsapásoktól szétronsolt fejjel megtalálta apját, a belső szobában pedig ugyancsak nagy vértócsában édesanyját. Azonban a vizsgálat során különösen terhelően vallott ellene három tanu. Ezek Rohn Márton órásmester, Fazekas János és Weisz Mátyás napszámosok.

A hosszú vizsgálat befejezése után a szabadkai törvényszék most tartotta meg a főtárgyalást. Ezen Rohn a szemébe mondta Petz Mártonnak a szülőgyilkosság vádját. A törvényszék erre úgy határozott, hogy kimegy a helyszínére a gyilkosság rekonstrukciójára. Rohn Mártont odaállították az általa jelzett helyre, hogy mondja el megfigyeléseit. Rohn hirtelen egész testében remegni kezdett, a hangja elcsuklott, odarohant a megbilincselte Petz Mártonhoz, térdre esett előtte és sirva kérte: — Bocsásson meg, Petz ur, hogy ártat-

lanul megvádoltam szülői meggyilkolásával. Nem maga a gyilkos!

A bíróság és a falu összesereglett lakossága csodálkozva hallgatta ezeket a szavakat.

— Kicsoda hát a gyilkos? kérdezte a tárgyalási elnök.

— Weisz Mátyás.

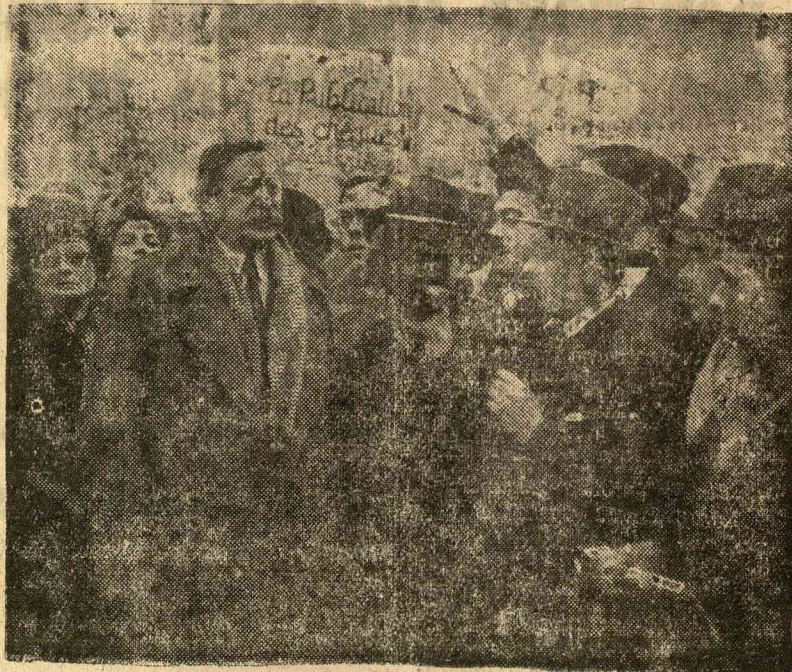
— Erre a bíróság meglepett Weiszhoz fordult, aki rövid habozás után beismerte, hogy valóban ő követte el a rablógyilkosságot. A továbbiak során kiderült, hogy Rohn valóban végignézte az öreg Petz meggyilkolását, de a hatóságok előtt Weisz helyett Petz Mártont nevezte meg gyilkosnak. A bíróság azonnal elrendelte Weisz Mátyás megbilincselését, de megbilincseltek Rohn Márton koronatanut, valamint a másik terhelő tanut, Fazekas Jánost is.

Ezek után az ügyész Petz Mártonnal szemben elejtette a vádat, a bíróság pedig felmentő ítéletet hozott. A meghurcolt Petz Mártont szabadon bocsátották.

Felavatták a „Báthory” lengyel cirkálót

Varsó, május 18.

Lengyelország egyetlen tengeri kikötőjében Gdyniában tegnap bocsátották vízre és avatták fel ünnepélyes külsőségek között a legnagyobb lengyel cirkálót, amelyet Báthory István magyar fejedelemről és lengyel királyról neveztek el. Az ünnepségen a magyar kormány is képviseltette magát varsói követe által.

Leon Blum beszél...

Franciaország leendő minisztereinek, Leon Blum, a szocialisták vezetője, óriási hallgatóság jelenlétében beszédet tart.

Bethlen István rejtélyes tárgyalásai és külföldi utjai

Miért ment hathetes szabadságra a magyar miniszterelnök? Edeennel is találkozik Bethlen Rómában

Budapest, május 18.

Bethlen István gróf, volt magyar miniszterelnök szombaton délelben váratlanul elutazott Budapestről. Bethlen Bécsbe utazott, ahol hosszasan tárgyalt Schuschnigg kancellárral. Bethlen István fontos politikai megbízatásban vasárnap Rómába ment tovább és hétfőn délelőtti audiencián jelenik meg Mussolininél.

A budapesti Esti Kurir jelentése szerint Eden angol külügyminiszter is Rómába utazik, hogy az angol-olasz feszültség ügyében békekísérletet tegyen. Eden Rómában Bethlennel is tanácskozní fog.

A Rador távirati iroda Bethlen bécsi és római útjának hírét megerősíti.

Bethlen bécsi és római utazása hihetetlen szenzáció erejével hat. Politikai körök Gömbös Gyula hatheti szabadságolásában és Bethlennel a politikai porondon való megjelenésében összefüggést látnak. Alig távozott el Budapestről Gömbös — mondják ezek a körök — Bethlen azonnal tárgyalásokat kezdett Darányi helyettes magyar miniszterelnökkel, valamint Kánya külügyminiszterrel. E tárgyalások lefolytatása után megbeszéléseket folytatott Rassayval és Eckhardttal. E tanácskozások után, anélkül,

hogy valakivel is érintkezett volna, Bécsbe és Rómába utazott.

Feltűnést keltett, hogy Eckhardt Tibor, aki minden nyilatkozatában beszél arról, hogy hatalomra kerül, mai beszédében egyáltalában nem szólt a kormány elleni harcáról és a hatalom átvételének kérdéséről. Eckhardt hallgatását összefüggésbe hozzák azzal, hogy Bethlen megjelent a magyar politikai élet színterén.

A magyar fővárosban Gömbös Gyula hatheti szabadságával és Bethlen tárgyalásaival, valamint külföldi utjaival kapcsolatban a kombinációk egész sora merült fel, sőt egyesek már kormányváltást is emlegettek. Növelte a bizonytalanságot az a tény is, hogy Eckhardt Tibor Bécsben csatlakozott Bethlenhez, akivel együtt folytatta útját Róma felé.

Vasárnap azonban a leghatározottabban megcáfolták, mintha ezek az utazások valamelyes változást lennének hivatva előké szíteni. A kormányhoz közelálló körök hangzottak, hogy amennyiben Bethlen és Eckhardt Rómába mentek, úgy ez az ut teljesen magánjellegűnek tekinthető. A nyilatkozatok lényege az, hogy sem kormányváltásról, sem pedig személyi változásokról szó nem lehet.

Barcelonában

Kiutasították a kávéházakból a vendégeket a sztrájkoló pincérek

Madrid, május 18.

spanyolorszagnak Asztumia tartományában komoly zavargások kezdődtek. A zavargásokat általános sztrájkra való felhívással kezdték. A langeoi bányászok azonnal abbahagyták a munkát, azonban a bányákat nem hagyták el, hanem lent maradtak a tárnákban. A kormány katonaságot rendelt a sztrájk letörésére.

Ugyancsak súlyos a helyzet Ovideóban, ahol az építőmunkások mondták ki a sztrájkot. Hír szerint hétfőn egész Asztumia területén az összes munkások leteszik a szerszámot és tüntető sztrájkba kezdtek.

Barcelonában tegnap a pincérek és szállodai alkalmazottak szakszervezetei váratlanul sztrájkot proklamáltak. A sztrájk magukat az alkalmazottakat is váratlanul érte, de amikor értesültek róla minden átme net nélkül felszólították a kávéházak, vendéglők stb. vendégeit, hogy hagyják el a ter

meket. Egyedül a katalán szocialisták kongresszusán szolgáltak fel pincérek, akik azonban egyenruhában: kék ing, vörös nyakkendőben végezték munkájukat.

A szállodai alkalmazottak szintén sztrájkba léptek. A szállodákból nem utasították ki ugyan a vendégeket, de tudomásukra adták, hogy önmaguknak kell kiszolgálniuk magukat, maguknak kell takarítaniuk és ágyaikat megvetniük.

Május 31-én szentelik fel Oradea püspökét

Bucuresti, május 18.

Oradea új ortodox püspökének felszentelése május 31-én megy végbe a sibui katedrálisban. Pünkösöd hetében az uralkodó avatja fel a püspököt, akit június első napjaiban fényes külsőségek között installálnak Oradeán.

Eredeti közlemény:

Kigyógyultam gyomor- és bélleke lyemből, amely két évig kinzott,

3 üveg Gastro D-vel és ajánlom bizalommal azoknak, akik ezen betegségben szenvednek. Olyanok ajánlották nekem is, akik szintén ilyen jó hatással használták.

Szívvel köszönöm a Császár gyógyszer-tárnak. — Tisztelettel:

Elena Vasilescu,

Bucuresti, Str. Gh. Popescu 8.

Amint látjuk, a Gastro D. nem egy egyszerű csillapító, hanem egy ismeretlen hatóerővel bíró gyógyszer, amely gyomor és bélzavaroknál, mint fekély, savtúltengés, görcsök, gyomorfégés, felbőffégés, felfuvódás, fejfájás, álmatlanság stb. nagyszerű hatást ér el.

Megrendelhető, 130 lej utánvétellel: Császár E. gyógyszer-tárából, Bucuresti, Calea Victoriei No. 124.

Figyelje az itt megjelenő további közleményeket!

Porráégett két hatalmas fatelep Obudán

Budapest, május 18.

Vasárnap az obudai Wellisch-féle építkezési anyagtelepen és a szomszédos fatelepen hatalmas tűz pusztított. Délelőtti tíz órakor értesítették a tűzoltókat, kik hatalmas apparátussal voáltak ki a helyszínre teljes hét órán át emberfeletti erővel küzdöttek a tűz lokalizálásán. Növelte a veszélyt, hogy két telepen rengeteg gyúlékony anyag volt felhalmozva és így a szomszédos házakat is fenyegette a tűz. A házak lakói közül többen el is menekültek.

Végül is délután öt óra tájban sikerült gátat vetni a tűz terjedésének, — ekkorra azonban a két telep már teljesen a lángok martalékává vált. A rendőrség megállapította a vizsgálat folyamán, hogy mi okozta a tüzet. Egyes feltevések szerint ugyanis egy elbocsájtott munkás gyújtotta fel a telepet. Ez a feltevés azonban megdőlt, sokkal valószínűbb, hogy a tűz gondatlanságból keletkezett.

Mindenki váltsa be a lejárt tombola szelvényeit, hogy résztvehessen a húzásokon

16 öngyilkosság vasárnap Budapesten

Budapest, május 18.

A vasárnapi nap folyamán nem kevesebb, mint 16 öngyilkosság történt Budapesten. Klados Józsefné szakácsnő here-sóval, Balogh Veronika mindenes arzénnel, özv. Lakics Lászlóné tűzőnő sevenállal, Pokorny Mária takarítónő nagymennyiségű aszpirinnal mérgezte meg magát. Ugyancsak here-sót vett be Tóth Ernő magántisztviselő Kacska Emília munkásnő a villamos elé ugrott. Molnár József munkás mellbeszurta magát. Kázmér Pálné és Daróczy Imréné a Dunába ugrott. Vámos Béla tisztviselő szillett pengével vágta fel lábán az ereit. Herczegh Jánosné veronált ivott. Zelenka János mellbeszurta magát. Panáli József szintén a Dunába vetette magát. Simán Mária cseledeleány hat darab biztosító tűt nyelt. Érdek, hogy ez utóbbi nemrégiben tükrét törte össze és az üvegdarabokat nyelte le. Valamennyi öngyilkost sikerült megmenteni.

Az öngyilkosságok okai: nyomor, szerelem betegség.

Terményárak Oradeán

Buza 360, rozs 280—290, árpa 300—310, zab 330—340, kukorica 310.

5 oldal "ERDELYI MAGYARSÁG" 1936 május 1

Mai számunkkal kezdődik az új tombola!

Ismét 500 nyereményt ajánlunk fel állandó olvasóink részére.

A nagy és állandóan fokozódó érdeklődés, amely minden egyes ajándéktombola akciónk iránt megnyilvánul, arra késztet bennünket, hogy ez alkalommal egészen nagyszerű főnyereményeket osszunk ki olvasóink között és pedig

1 négy személyes Whippet márkájú autó

50 pár férfi és női nyári cipő

10X10 mtr fehérnemű vászon

Ezekon kívül az előző tombolákban szerepelt hasznos háztartási és közszükségleti cikkek.

Gyűjtse tehát 30 napon keresztül a lapban naponta megjelenő szelvényeket, hogy Ön is résztvehessen az ajándéktombola kedvezményeiben.

Kivetette a víz Bernáth Miklós holttestét

Kilenc nappal ezelőtt tünt el lakásáról Bernáth Miklós volt kereskedő, aki feleségéhez intézett búcsulevelében jelentette be, hogy öngyilkosságot fog elkövetni. Megírta a búcsulevelben Bernáth Miklós azt is, hogy grammonként gyűjtötte össze a mérget, mert nem bírja tovább az életet. A kétségbeesett család jelentése alapján azóta a rendőrség mindenütt kereste Bernáth Miklós holttestét: végigkutatták a zsidó temetőt, végigkötötték a Crişul medrét: eredmény nélkül. Már-már azt hitték, hogy Bernáth Miklós más városba ment meghalni, amikor tegnap délután a régi vízmutelep közelében, megtalálták Bernáth Miklós holttestét.

A holttestet a folyó vetette ki. A rendőrség központi ügyeletéről Firez szolgálatos tiszt (dr. Popovici tiszti orvos mentek ki a helyszínre, valamint az időközben értesített családtagok. Miután minden kétséget kizárólag agnoszkálták a holttestet, az orvosi vizsgálat megállapította azt is, hogy Bernáth Miklós — pontosan úgy, ahogyan levelében írta — megmérgezte magát és holtteste nyolc nap óta fekszik a vízben, amely most vetette ki. A család rendelkezésére a holttestet az ortodox izraelita temető hullaházába szállították, ahonnan ma fogják eltemetni.

Két bihormegyei gyermek keresztapását vállalta el az uralkodó

A királyi kabinetiroda a napokban értesítést küldött Ilcusu Ioan oradeai helyőrségi tábornoknak, amely közölte, hogy Őfelsége II. Carol király elvállalta Beregi János Santaul Mic községbeli gyermek keresztapását, valamint Kondor Viktor oradeai asztalosmunkás, aki a Luptei ucca 1. szám alatt lakik, kilencedik gyermekének keresztapását. Őfelsége megbizta Ilcusu

tábornokat, hogy a két keresztelőn képviselőben megjelenjen és egyidejűleg 20.000 leit küldött keresztelői ajándék gyanánt. A két szegény sokgyermekes családban a királyi kegy leirhatatlan örömet keltett. A két családapa egyszerű kérvényt írt Őfelségéhez, aki minden hozzáérkező kérést elolvas és ahol csak lehet, segít.

Késsel vágta fel hasát egy 77 éves munkanélküli

Tegnap a déli órákban a Sinaia-ucca 12. sz. házba hívták sürgősen a mentőket, akik a ház egyik szobájában igen súlyos állapotban találták meg Kandur Lajos 77 éves embert, aki öngyilkosságot követett el. Kandurt be szállították a kórházba, ahol megállapították, hogy a 77 éves öregember

harakirit követett el. Hatalmas konyhakéssel felvágta a hasát. Az öreg ember mind- ezideig eszméletlenül fekszik, úgy hogy kihallgatni még nem lehetett. Valószínűnek tartják, hogy Kandur Lajos nagy nyomorában követte el az öngyilkosságot. Életbenmaradásához semmi remény sincs.

Felségsértő gazdát ítélte el a tábla

Az ítélőtábla ötös tanácsa tárgyalta tegnap Süveg Sándor Valea lui Mihai-i gazdálkodó bünperét, aki ellen felségsértés vádját emelte az ügyészség. A vádirat szerint Süveg több társával borozgatott és e közben felségsértő kijelentéseket tett. Az oradeai törvényszék egy havi fogházra és 3 évi hivatalvesztésre ítélte Süveg Sándort. Felelősség folytán került az ügy a tábla elé, ahol Süveg azzal védekezett, hogy a

vádban foglalt kijelentéseket nem tette meg, csak két haragosa — két asszony — vádolja ezzel. A táblai tanács tagjai között véleménykülönbség merült fel, két táblabíró a felmentés mellett, Jonescu táblabíró pedig az elítélés mellett szavazott. A táblai tanácsot még két taggal egészítették ki és az öttagú tanács szótöbbséggel 15 napi fogházra ítélte Süveg Sándort, aki semmisségi panaszt jelentett be.

Tatarescu miniszterelnök Oradeára jön?

Bancila prefektus még e hónap elején közölte, hogy Inculeţ belügyminiszter május folyamán Oradeára jön. Ujabb értesüléseik szerint nincs kizárva, hogy

Tatarescu miniszterelnök is eljön a belügyminiszterrel és együtt vadászatot vesznek részt a Crişul Alb környékén. Ezen a területen tudvalevőleg nemrégiben Őfelsége Carol király is vadászott.

Bár a miniszterelnök és a belügyminiszter látogatása szigorúan magánjellegű lesz,

fogadtatásukra már most megkezdtek az előkészületeket.

Öngyilkos lett egy salontai asszony

A salontai rendőrség telefonon jelentette az ügyészségnek, hogy Pap Mihályné 35 éves asszony lakásán felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Búcsulevél nem hagyott hátra. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Kényelmes és uras, százszázalékig biztos sportüzlethez legalább 100.000 lei készpénzzel

társat keresünk

Jelentkezhetni Saguna ucca 20 szám alatt levő Banca Populara helyiségében minden nap 12—1 óra között

Mozgósínházak műsora

Apolló: A vágy.
Fórum: Gyilkosság a fedélzeten.
Omnia: Eszményi férj.

APRÓHIRDETÉSEK

Allandó olvasóink használják fel a hirdetési tombola szelvényeket!

POSTA

Róna fényképésznél

Str. Alexandri 4.

rövid ideig nagy árengedmény! 6 drb, művészlap, ugyanaz, ami a kirakataimban látható, csak 80 lei

ÁLLÁS

Főzni tudó mindenek jó bizonyítvánnyal azonnal felvétetik. Ullmann Ferenc, Str. Bratianu 9. 4916

Jó megjelenésű intelligens azvizitor, felvétetik jó jövedelemmel. Cím a kiadói-vatalban.

Egy kovács segéd felvétetik Vasile Conta 26. 4906

Az Erdélyi Magyarság terjesztésére keresünk az ország minden városában és községében megbízható ügyes egyéneket. Ajánlatot kérünk a kiadóhivatalhoz intézni.

VÉTEL-ELADÁS

Teljesen jókarban női ruhák és cipők eladó. Cím a kiadóban 4939

Eladó modern francia háló és egy üzemképes motorbicikli. Str. Tudor Vladimirescu 9. 4909

Kerti növények, pálmák, olcsón eladó. Cím a kiadóban. 4842

Egy terményes bódé betegség miatt azonnal eladó, villamos megállóhál. 4915

Egy ház nagy kerttel eladó. Str. Dr. Ioan Ciordas 37. 4908

Jókarban levő Schunda féle pedálos cimbalom eladó. Cím: Sălard, Piata Mihai Viteazul 42. 4910

Egy kétszobás konyha speizből álló magánház eladó. Komendáns réten Str. Tulului 24. 4918

Telepes rádió 3 lámpás eladó olcsón. Str. Tache Ionescu 73. 4917

Lakóbejelentő és házbérszerződés nyomtatvány. kapható Pásztor papirkereskedésben.

LAKÁS

Egy szoba, előszoba, konyha mellékhelyiséggel kiadó. Str. Ingusta 17. 4838

KÜLÖNFÉLE

Tisztességes nőt lakótársul venne magános nő csinos szobába. Strada Rosilor 2. 4919

PÁSZTOR-NYOMDA ORADEA
Telefon: 380.

6 oldal. "ERDELYI MAGYARSÁG" 1936 május